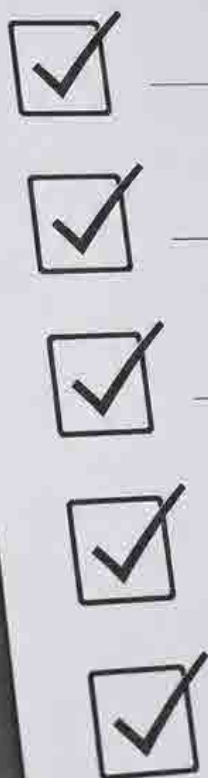

מעקב אחר תיקון ליקויים 2023 ביקורת מוכנות המועצה לשינויים אקלימיים ביקורת חשבונות מים

דו"ח מבקרת המועצה - היערכות המועצה לשינוי אקלים
דו"ח ביקורת שנתי מספר 13 לשנת 2023
מעקב אחר תיקון ליקויים לשנת 2025

ניהול רוחבי

פעולות מומלצות ליישום:

נושא	פירוט פעולות מוצעות	יחידה אחראית	דוח ביצוע 2025
יצירת שדרת ניהול מובילה לתחום	מינוי גורם הנהלה האחראי בפועל על תחום היערכות לשינוי האקלים ועל מתן אישור רשמי למטרות והפעולות בתחום.	הנהלת המועצה	הממונה היא מנכ"לית המועצה. הטיפול הסתיים.
	תיעוד ישיבות הפורום הבין אגפי בפרוטוקול, אשר יכלול, בין היתר, את הפרטים הבאים: נושאים על סדר היום, משתתפי הישיבה, פירוט הדיון ועיקרי הדברים תוך פירוט הגורמים האחראיים ליישום ובקרה.	היחידה הסביבתית בשיתוף הנהלת המועצה	נוצר מבנה ניהולי שיתופי- אינטרדיספלינרי לקידום מעשי של תחומי רוחב במועצה הקשורים להיערכות המועצה לשינוי אקלים. "הפורום הבינאגפי" המטמיע קיימות והיערכות לשינוי האקלים התחלק לפי נושאים לשולחנות עגולים הנפגשים אחת לחודש, ועוסקים בנושאי: חקלאות, אנרגיה, קהילה, פסולת ומגוון ביולוגי.
יצירת שדרת ניהול מובילה לתחום	מינוי אחראי על מעקב ויישום ההחלטות שהתקבלו בישיבות הפורום, לרבות ניהול קובץ מעקב ודיווח להנהלת המועצה.	הנהלת המועצה בשיתוף מנהלת היחידה הסביבתית	באחריות מנהלת היחידה הסביבתית. הטיפול הסתיים.
ניהול הידע	השלמת מאגרי הידע הרלוונטיים במועצה לשם קידום חוסן המועצה בהיערכותה לשינוי האקלים והנעת תהליכים מבוססי ידע.	אגף דיגיטל והסברה בשיתוף האגפים הרלוונטיים	מאגרי הנתונים המועצתיים עודכנו: 1. תושבים ותיקים - למועצה יש מערכת לניהול תושב 360 באמצעותה ניתן לקבל מידע מיהם הוותיקים ומהם פרטי התקשרות עימם במידת הצורך. 2. מיפוי חקלאים - נמשך תהליך מיפוי חקלאי המועצה והגידולים החקלאיים. 3. סקר מעיינות - בהמשך למאגר הנתונים בתחום המגוון הביולוגי (סקר הטבע) החל מיפוי מעיינות בכל תחומי המועצה, במסגרתו ימופו מעיינות המועצה כולל המגוון הביולוגי שנמצא בכל אחד מהם. 4. נתוני פסולת - במסגרת כתיבת תוכנית אב לפסולת סקרה המועצה את המצב הקיים כיום בזרמי הפסולת השונים.
נושא	פירוט פעולות מוצעות	יחידה אחראית	דוח ביצוע 2025
ניהול סיכונים אקלים	הכנת נהלי פעולה לאירועים אקלימיים קיצוניים כדוגמת עומס חום, הצפות וכדומה והתאמת מערכות ההתראה והניטור.	אגף שירותי ביטחון וחירום	טרם בוצע

חוסן כלכלי	אסונות אקלימיים ובריאותיים יכולים להשפיע השפעה קיצונית על הפעילות הכלכלית והאנושית. מומלץ לוודא כי הגופים הרלוונטיים במועצה מבוטחים בהתאם, על מנת להבטיח המשך פעילות.	גזברות - ביטוחים	בוצעו התאמות ביטוחיות אשר ממשיכות ומתעדכנות בהתאם לתרחישים המעודכנים והצרכים העולים בשטח.
הטמעה חוצת יחידות	גיבוש תכנית הכשרה לעובדי המועצה בתחומי קיימות ואקלים, על מנת לרתום אותם לנושאים שהמועצה מקדמת בתחום.	אגף משאבי אנוש בשיתוף היחידה הסביבתית, והפורום הבין-אגפי	טרם בוצע
	שינויים שיעשו במועצה במסגרת ההערכות ילוו בפעולות הסברה והעלאת מודעות, לדוגמא: קיום הרצאות, מפגשי עובדים ו/או הכנסת תוכן רלוונטי חווייתי בהשתלמויות העובדים.	אגף משאבי אנוש בשיתוף היחידה הסביבתית והפורום הבין-אגפי	טרם בוצע
דיאלוג מחזיקי עניין	גיבוש תכנית סדורה להבניית דיאלוג מול מחזיקי עניין אשר זוהו במסגרת הביקורת באמצעות וועדות המועצה הרלוונטיות והוספה של דיאלוג ושיתוף ציבור לכנסים והתכנסויות	הפורום הבין-אגפי	בוצעה החלוקה לשולחנות עגולים לפי נושאים במסגרת פעילות ה"פורום הבינאגפי"
נושא	פירוט פעולות מוצעות	יחידה אחראית	דוח ביצוע 2025
חיזוק מעורבות היישובים	שיתוף מחזיקי העניין בגיבוש תוכנית ההיערכות לשינויי אקלים לצורך שקיפות והפריית הידע.	הנהלת המועצה בשיתוף הפורום הבין-אגפי	עדיין לא נכתבה תוכנית היערכות לשינויי אקלים. במועצה פועלים מספר פורומים : מובילי מרחבים קהילתיים- אקולוגיים, מובילות מיזמי יד שניה ופורום שמירת טבע. בנוסף, היחידה הסביבתית מלווה את הוועדה לאיכות סביבה ואת הוועדה החקלאית. מחלקת יישובים מלווה את יו"רים. הוועדים המקומיים ויו"רים. האגודות החקלאיות.
	קיום הדרכות ו/או סדנאות להעלאת המודעות של הוועדים המקומיים לתחום, הצבת סטנדרט ליישום עבור היישובים, בתחומים אותם הפורום הבין-אגפי מקדם.	מחלקת יישובים בשיתוף היחידה הסביבתית	קיים שיתוף פעולה בין היחידה הסביבתית למחלקת יישובים. היחידה הסביבתית מוציאה קולות קוראים ליישובים לתמיכה במעבר לגינון אקולוגי, תמיכה במיזמים קהילתיים- אקולוגיים (כולל גינות קהילתיות), תמיכה בשתילת עצים במרחב הציבורי, ותוכנית לשמירה על ניקיון במרחב הציבורי.

שיתופי פעולה עם גורמים חיצוניים	בחינת הרחבת שיתופי פעולה עם רשויות שכנות בנושאים משותפים אותם המועצה רוצה לקדם, כדוגמת המאבק על ניטור זיהום האוויר במפעל נשר.	הנהלת המועצה בשיתוף הפורום הבינאגפי	1. המועצה משתתפת בפורום הרב מגזרי שעוסק בפעילות של מפעל נשר. בפורום חברים נציגי פורום תושבים למען אוויר נקי, משרדי ממשלה: משרד הכלכלה ומשרד הבריאות, נציגי עיריית רמלה, נציגי המפעל ונציגי אקדמיה. בנוסף, המועצה עובדת בשיתוף פעולה עם עיריית רמלה ועם אנשי המקצוע במשרד להגנת הסביבה בכל הנוגע למעקב אחר פעילות המפעל. 2. היחידה הסביבתית הינה יחידה סביבתית משותפת למועצה אזורית גזר ולמועצה אזורית שדות דן. 3. המועצה עובדת בשיתוף פעולה עם המרכז לשלטון אזורי ועם "אקלימא" (ארגון לתמיכה וקידום היערכות לשינוי אקלים ברשויות המקומיות).
	השתתפות ביוזמות לאומיות ובינלאומיות בתחום הקיימות והיערכות לשינוי אקלים בשלטון המקומי, לצורך למידה, קבלת כלים והרחבת האימפקט.	הפורום הבין-אגפי בשיתוף היחידה הסביבתית	1. HUMUS - השתתפות בקול קורא של האיחוד האירופי לפרויקטים בכל העולם למעבר לחקלאות מחדשת. 2. השתתפות בפורום רשויות שאפתניות בהובלת היערכות לשינוי אקלים מבית פורום האקלים של נשיא המדינה. 3. השתתפות במפגשי בוגרי תוכנית המאיץ (כתיבת תוכנית פעולה למעבר לאנרגיה מקיימת) של משרד האנרגיה.
	בחינת שיתופי פעולה עם האקדמיה ו/או חברות סטארט-אפ בתחום האקלים וקידום קולות קוראים למחקרי אקלים לרבות מיטגציה, אדפטציה, חינוך אקלימי, הערכת סיכונים אקלים באזור השפלה ועוד.	החברה הכלכלית בשיתוף הפורום הבין-אגפי היחידה הסביבתית	טרם בוצע

פעולות

היערכות (אדפטציה) - היערכות לעליית הטמפרטורה והסיכון להתלקחות שריפות

פעולות מומלצות ליישום:

נושא	פירוט פעולות מוצעות	יחידה אחראית	דוח ביצוע 2025
בנייה מותאמת אקלים	גיבוש מסמך הנחיות מחייבות לבנייה בהתאם לסיכונים אקלימיים, עם התייחסות לכל יישוב ובדיקת העמידות של מבנים קיימים לאירועים אקלימיים.	אגף פיתוח ואחזקה/ אגף תכנון והנדסה	במסגרת הליכי התכנון והרישוי ניתנת התייחסות להיבטי הצללה, ניהול נגר, פיתוח מותאם אקלים ושימור שטחים פתוחים בהתאם לתקנות ולהנחיות מינהל התכנון. תיבחן הכנת מסמך מדיניות ייעודי למועצה.
	הטמעת פיתוח ואכיפה תואמי אקלים על מנת למנוע בניה באיכות ירודה ו/או בנייה לא חוקית ללא שיקולים אקלימיים, ובכך למנוע פגיעה עתידית בחיי אדם.	אגף תכנון והנדסה	הוועדה המקומית מיישמת את הוראות התכנון והבנייה בהתאם לתוכניות המאושרות ולהוראות הדין. במסגרת בחינת תוכניות והיתרים נבחנים היבטים של ניהול נגר, שטחים פתוחים, הצללה ופיתוח בר קיימא בהתאם למדיניות התכנון הארצית והמחוזית. פיקוח על הבניה אינה עוסקת באכיפה בגין אי התאמת חומרי בניה תואמי אקלים.
	הפחתת השימוש בחומרים אגרי חום ופולטי חום בבנייה, פיתוח	אגף פיתוח	כיום אין מסמך מדיניות מחייב בנושא ברמת המועצה. יחד עם זאת, במסגרת תכנון מבני ציבור ופיתוח מרחבים ציבוריים נבחנים פתרונות הצללה, גינון ופיתוח התורמים להפחתת החום ולשיפור הנוחות האקלימית.

	ותשתיות, והטמעת הנחיות הצללה בבנייה.	ואחזקה/ אגף תכנון והנדסה
הוועדה המקומית פועלת בהתאם להוראות הדין ולדרישות החלות על פי תקנות . ככל שיחולו דרישות מחייבות נוספות בתחום הבנייה הירוקה, הן יוטמעו במסגרת הליכי הרישוי והתכנון .	אימוץ דרישות תקני בניה ירוקה (למשל התקן הישראלי לבנייה ירוקה ת"י 5281 או תקן LEED הבינלאומי לבתים פרטיים ¹) בבניית מבנים פרטיים, ציבוריים וחקלאיים. בשלב הראשון ניתן לאמץ דרישות מסוימות מתקנים אלו ולהציב יעדים לאימוץ התקנים במלואם בבנייה חדשה והסמכת מבנים קיימים.	אגף פיתוח ואחזקה/ אגף תכנון והנדסה

נושא	פירוט פעולות מוצעות	יחידה אחראית	דוח ביצוע 2025
היערכות לשרפות	גיבוש רשת התראה, בשילוב עם מוקד הרואה המתוכנן, בדגש על מוקדי פגיעות לשריפות ביישובים הרלוונטיים.	אגף שירותי ביטחון וחירום	טרם בוצע, נמצא בתכנון.
היערכות לשרפות	גיבוש מערך הכנה והסברה לתושבים ומערך תמיכה ופיצוי לנפגעים מבעוד מועד.	אגף הרווחה והשירותים החברתיים	טרם בוצע
הרחבת התכסית הירוקה	המשך הרחבת התכסית הירוקה, שימור הצמחייה ונטיעת עצים, לצורך הצללת המרחב, וייסוד הטמפרטורה, עידוד הלכתיות ושיפור הבריאות הפיזית והנפשית של התושבים.	מנהלת מחלקת יישובים, אשכול המרחב הכפרי, אגף תכנון והנדסה ואגף פיתוח ואחזקה	מסגרת קידום תוכניות ופיתוח המרחב הציבורי ניתן דגש לשימור עצים קיימים , נטיעות חדשות ושיפור רציפות השטחים הפתוחים במטרה לחזק את החוסן האקלימי של היישובים . כמו כן, בשנת 2026 תצא היחידה הסביבתית עם קול קורא ליישובים להשתתפות בנטיעת עצים במרחב הציבורי על מנת לעודד יצירת צל טבעי במרחב הציבורי.
	בחינת שילוב גגות וקירות ירוקים במבני המועצה.	אגף תכנון והנדסה/אגף פיתוח ואחזקה	הנושא טרם יושם בפועל נבחנת האפשרות לשלב פתרונות מבוססי טבע בפרויקטים עתידיים של מבני ציבור כדוגמת קריית חינוך חולדה בהתאם להיתכנות תכנונית ותקציבית .

ניהול המים - הערכות לבצורת מחד ולאירועי גשם קיצוניים והצפות מאידך

פעולות מומלצות ליישום:

נושא	פירוט פעולות מוצעות	יחידה אחראית	תיקון ליקויים 2025
תשתיות מותאמות אקלים	זיהוי מוקדי הצפה, הערכת סיכונים וחזקת מבנים ותשתיות באזורים אלו בהתאם תוך שימוש בפתרונות מבוססי טבע.	אגף פיתוח ואחזקה	טרם בוצע
	בחינת הקמת גגות כחולים (סופחים) להשהיית מים. הגדלת יכולת החלול והשימוש החוזר במים.	אגף פיתוח ואחזקה	טרם בוצע
	גיבוש נוהל אספקת מים בחירום.	אגף פיתוח ואחזקה בשיתוף אגף שירותי ביטחון וחירום	טרם בוצע, בטיפול
תכנון ובנייה	יישום דרישות נגר עילי (השהייה וחלחול מים) בתוכניות והיתרים בתכנית הבנייה והטבעית, מומלץ להיעזר במדיניות לניהול נגר עירוני של מנהל התכנון.	הנדסה ואגף פיתוח ואחזקה	דרישות לניהול נגר עילי, השהייה וחלחול מים מיושמות במסגרת הליכי התכנון והרישוי בהתאם להוראות תמ"א 1, הנחיות רשות המים ומדיניות מינהל התכנון. במסגרת בחינת תוכניות והיתרי בנייה ניתנת התייחסות לפתרונות חלחול, השהייה וניקוז בהתאם למאפייני האתר.
חיסכון במים	המשך הטמעת דפוסי התנהגות לחיסכון במים בקרב הקהילה	אגף החינוך בשיתוף היחידה הסביבתית	טרם בוצע
	הטמעת פרקטיקות של שימוש חוזר במים במבני ציבור כגון שימוש במי מזגנים	אגף פיתוח ואחזקה	טרם בוצע

נושא	פירוט פעולות מוצעות	יחידה אחראית	תיקון ליקויים 2025
חיסכון במים	אימוץ טכנולוגיות חדשניות קיימות בשוק לבקרה מקומית ואיתור דליפות.	אגף פיתוח ואחזקה	הותקנו מדי מיים דיגיטליים, עם הקמת החברה הכלכלית עוברת לתחום אחריותה
חקלאות	גיבוש מערך תמיכה ופיצוי לחקלאים במקרים של פגיעות נרחבות ומשמעותיות.	גזברות	תמיכה וליווי ניתנים במסגרת הטיפול בחקלאים, פיצוי כספי ניתן ככל ומוכר ומאושר על ידי המדינה
	יצירת מנגנון תקשורת סדור ושיתופי פעולה הדוקים יותר עם החקלאים, מעבר לוועדה המתקיימת במועצה.	יחידה סביבתית	- קיימות קבוצות ווטאספ של חקלאי המועצה ושל היו"רים האגודות החקלאיות. - הגדלת הוועדה החקלאית כך שלכל ענף תהיה נציגות. בנוסף, הוועדה מתכנסת לעיתים תכופות יותר מבעבר.

- מתקיימות פגישות אישיות בין נציגי המועצה לחקלאי המועצה על מנת לייצר היכרות אישית ותקשורת ישירה. - במסגרת ה- CRM של המועצה קיימים כרגע 185 חקלאים אשר ניתן לשלוח להם הודעות ווטסאפ או SMS. המיפוי ממשיך גם בימים אלו. - בשיתוף עם אגף דיגיטל ומוקד המועצה המועצה מתכננת לפתוח קו ייעודי לחקלאים במוקד- קו לחקלאי. מענה טלפוני ייעודי לחקלאי המועצה.			
בימים אלו אנו עובדים על מיפוי סוגי הגידולים. עדיין לא נעשתה עבודה על פגיעות הגידולים לאיומים אקלימיים. המיפוי נעשה בשיתוף משרד החקלאות ובשילוב היערכות לחירום.	יחידה סביבתית	המשך מיפוי סוגי הגידולים בשטח המועצה, וזיהוי פגיעותם לאיומים אקלימיים פוטנציאליים (כמו גם תרומתם לשינויי אקלים). מומלץ להיעזר במסמך המלצות לחדשנות בחקלאות של משרד החקלאות ופיתוח הכפר	
המועצה מקדמת פק"ל לחקלאי - הטבות לחקלאים לטיפול הולם בפסולת החקלאית. המועצה יצרה שת"פ עם מטמנת נען וקבלה עבור חקלאי המועצה הנחה במחיר לטון פסולת חקלאית שתיכנס למטמנה. בנוסף, המועצה קבלה עבור חקלאי המועצה הנחה משמעותית מחברת אינפניה לטיפול בקרטונים. המועצה יצרה קשר עם המשרד להגנת הסביבה ורט"ג בכדי לייצר שתף הדוק יותר באכיפת השלכת פסולת חקלאית בשטחים הפתוחים.	מחלקת תברואה	בחינת אפשרות לייצור תשתית לטיפול בפסולת חקלאית ובחינת שיתופי פעולה עם גורמים רלוונטיים בנושא.	

חוסן קהילתי

פעולות מומלצות ליישום:

נושא	פירוט פעולות מוצעות	יחידה אחראית	תיקון ליקויים 2025
זיהוי מקדים וצמצום פערים	מיפוי ואפיון תנאי הדיור וצרכים מיוחדים של אוכלוסיות פגיעות, אשר יידרשו בתרחישי חירום, לפי תרחישי ייחוס אקלימיים.	אגף הרווחה והשירותים הציבוריים	טרם בוצע
	הקמת מערך לטיפול באוכלוסיית היישובים המועדים לאירועי אקלים קיצוניים, לדוגמה תכנון מראש של פינויים למתחמים זמניים במקרים של הצפות.	אגף הרווחה והשירותים הציבוריים	טרם בוצע
	השלמות מאגרי הנתונים הדיגיטליים והתאמתם למיפוי הסכנות בכל יישוב, בדגש על אוכלוסיות פגיעות.	אגף הרווחה והשירותים הציבוריים בשיתוף אגף דיגיטל והסברה	טרם בוצע
תשתיות מותאמות אקלים	מיפוי פגיעות תשתיות בכל יישוב מבעוד מועד ווידוא התאמתן לשינויי אקלים ארוכי טווח. ניתן להיעזר במפת סיכוני אקלים לאומית של המשרד להגנת הסביבה.	אגף שירותי ביטחון וחירום	טרם בוצע

תשתיות מותאמות אקלים	גיבוש סט פעולות לחיזוק מבנים קיימים, בדגש על מבנים בהם מבקרים אוכלוסיות מוחלשות ופגיעות ווידוא נגישות מיטבית עבורם. *מומלץ לבחון שיתופי פעולה עם קרנות/עמותות לסיוע בחיזוק מבני מגורים של אוכלוסיות אלו.	אגף פיתוח ואחזקה בשיתוף אגף הרווחה והשירותים הציבוריים	טרם בוצע
תשתיות מותאמות אקלים	בחינת ישימות הטמעת עקרון "עירוב שימושים" בתכנון מרכזי היישובים אשר משמעותו עירוב מספר שימושים במבנה או מתחם אחד, לדוגמא מסחר, אולמות ספורט, גנים וכדומה.	אגף תכנון והנדסה/ אגף פיתוח ואחזקה/ מחלקת יישובים	עירוב השימושים נבחן במסגרת הליכי תכנון בהתאם לאופי הכפרי של יישובי המועצה ולמדיניות התכנון המחוזית. בשל מאפייני המרחב הכפרי יישום העיקרון מוגבל ביחס למרחב עירוני, אולם הוא נבחן בכל התוכניות הרלוונטיות.
נושא	פירוט פעולות מוצעות	יחידה אחראית	תיקון ליקויים 2025
חינוך וקהילה	קידום קריות החינוך כמוקדי חוסן, בהם יונגש המידע לציבור, ויתקיימו הדרכות לבעלי התפקידים הרלוונטיים והמתנדבים בנושאים אקלימיים.	אגף החינוך בשיתוף אגף הרווחה והשירותים הציבוריים ובשיתוף אגף בטחון	קריות החינוך אורגנו כך שבשעת חירום ובהתאם לצורך יוקמו בהם מרכזי חוסן אזוריים.
	המשך שילוב הנוער ואוכלוסיית הקשישים כשגירים להפצת המידע והטמעתו באוכלוסייה הכללית.	אגף החינוך והרווחה בשיתוף היחידה הסביבתית	טרם בוצע
חינוך וקהילה	יצירת דיאלוג עם הקהילה למציאת פתרונות משותפים לשינוי דפוסי התנהלות במרחב הציבורי בזמן תנאי מזג אוויר קיצוניים.	מחלקת יישובים	טרם בוצע
רציפות תפקודית	הקמת מרכזי חוסן אנרגטי (חיבור המערכת הסולארית להפקה עצמאית של אנרגיה בעת נפילת רשת החשמל) במבני ציבור ע"פ המדריך להקמת מערכות חוסן באנרגיה כמרכזי קליטה לשעת חירום.	אגף פיתוח ואחזקה בשיתוף מחלקת יישובים ואגף ביטחון	טרם בוצע
	הנגשת שירותי המועצה מרחוק, ככל הניתן, לצורך שמירה על רציפות השירותים גם בעת חירום.	אגף דיגיטל והסברה	המועצה יצרה מגוון ערוצי תקשורת עם התושבים ותושבות המועצה, המיועדים לתרחישים שונים בעיתות חירום.

פעולות הפחתה (מיטigציה) - מדידה, הצבת יעדים ודיווח

פעולות מומלצות ליישום:

נושא	פירוט פעולות מוצעות	יחידה אחראית	דוח ביצוע 2025
מדידה וניטור	חישוב פליטות גזי חממה ע"פ GHG Protocol לפעילות המועצה ובמידת האפשר ליישוביה. ניתן להיעזר בכלי המיפוי של המשרד להגנת הסביבה לחישוב פליטות גזי חממה ולאיתור פוטנציאל הפחתת הפליטות בכל מגזר.	יחידה סביבתית בשיתוף מחלקת יישובים	טרם בוצע
	מדידת צריכת המשאבים והביצועים הסביבתיים בכל מוסד (צריכת מים, צריכת אנרגיה, מחזור והטמנת פסולת וכו') לשם מיפוי והצבת יעדים אפקטיביים.	יחידה סביבתית, תברואה ומחלקת יישובים	טרם בוצע
הצבת יעדים	בתום המדידה, הצבת יעדים לטווח הקצר והארוך לשיפור הביצועים, צמצום צריכת המשאבים, הפחתת פליטות גזי חממה והפחתת פסולת להטמנה.	יחידה סביבתית, תברואה ופיתוח ותחזוקה	טרם בוצע
	בחינת האפשרות להצבת יעד למבני ציבור מאופסי אנרגיה.	יחידה סביבתית ואגף תכנון ותחזוקה	במסגרת תכנון מבני ציבור חדשים נבחנים שיקולי התייעלות אנרגטית בהתאם להנחיות התב"ע, דרישות התקינה והיתכנות הפרויקט.
דיווח פומבי	בחינת אפשרות דיווח שקוף לציבור בהתאמה לתקן GRI בנושאים כגון אחריות מוניציפלית, מגוון ביולוגי, אקלים ואנרגיה ולאזן תקנים בינלאומיים נוספים. דיווח שקוף יוכל לחזק את מוניטין המועצה ויהווה אמצעי לקשר ישיר ואמין עם מחזיקי העניין שלה.	הנהלת המועצה בשיתוף היחידה הסביבתית	טרם בוצע
	הצטרפות למנגנון הוולונטרי לדיווח והפחתת פליטות גזי חממה של המשרד להגנת הסביבה	היחידה הסביבתית	טרם בוצע

התייעלות אנרגטית

פעולות מומלצות ליישום:

נושא	פירוט פעולות מוצעות	יחידה אחראית	דוח ביצוע 2025
ניהול אנרגיה	ניטור תקופתי וביצוע סקרי אנרגיה במוסדות המועצה ושילוב שיקולי ניהול אנרגיה בתהליכי הפיתוח והתכנון במועצה.	אגף פיתוח ואחזקה ותכנון	טרם בוצע
ניהול אנרגיה	בחירת קידום שיתופי פעולה עם רשויות סמוכות בתחום ניהול האנרגיה, במטרה לאפשר נצילות אנרגטית יעילה ברמה האזורית.	אגף פיתוח ואחזקה בשיתוף הנהלת המועצה	טרם בוצע
בנייה ותפעול	כאמור לעיל, אימוץ דרישות תקני בניה ירוקה (למשל התקן הישראלי לבנייה ירוקה ת"י 5281 או תקן LEED הבינלאומי לבתים פרטיים) בבניית מבנים פרטיים, ציבוריים וחקלאיים. בשלב הראשון ניתן לאמץ דרישות מסוימות מתקנים אלו ולהציב יעדים לאימוץ התקנים במלואם בבנייה חדשה והסמכת מבנים קיימים.	יחידה סביבתית, אגף פיתוח ואחזקה/ אגף תכנון והנדסה ומחלקת יישובים	טרם בוצע
	שילוב הנחיות להתייעלות אנרגטית בשיפוץ מבני ציבור.	אגף פיתוח ואחזקה/ אגף תכנון והנדסה ויחידה סביבתית	המועצה קבלה תמיכה ממשרד האנרגיה להקמת מרכז ידע ויישום עבור המגזר החוץ רשותי שתפקידו, בין היתר, להנגיש לתושבים הנחיות להתייעלות אנרגטית בבתי פרטיים. אגף ההנדסה משלב ככל הניתן שיקולי התייעלות אנרגטית בפרויקטי שיפוץ ושדרוג של מבני ציבור, בכפוף למסגרת התקציבית ולאופי הפרויקט.
	רכישת חומרי גלם מספקים המציגים תעודות על אחריות מקורות חומרי הגלם (למשל התעדת EPD לחומרי בנייה/שימוש בחומרי בנייה ממוחזרים/הסמכת LCA למוצרים).	אגף פיתוח ואחזקה בשיתוף אגף חוזים ומכרזים, רכש והתקשרויות	טרם בוצע
בנייה ותפעול	גיבוש הנחיות לשדרוג מערכות אקלים ועידוד מעבר לתאורת לד בבנייה פרטית, באמצעות כנסים, פעולות תקשור וכדומה.	אגף פיתוח ואחזקה בשיתוף מחלקת יישובים	המועצה קבלה תמיכה ממשרד האנרגיה להקמת מרכז ידע ויישום עבור המגזר החוץ רשותי שתפקידו, בין היתר, להנגיש לתושבים הנחיות להתייעלות אנרגטית בבתי פרטיים.

קידום השימוש באנרגיות מתחדשות

פעולות מומלצות ליישום:

נושא	פירוט פעולות מוצעות	יחידה אחראית	דוח ביצוע 2025
רכישת אנרגיה מתחדשת	הצבת יעדים כמותיים לשימוש באנרגיה מתחדשת במוסדות המועצה במסגרת התוכנית האסטרטגית.	יחידה סביבתית בשיתוף אגף צמיחה כלכלית ואגף פיתוח ואחזקה	טרם בוצע
	עידוד התושבים לרכישת אנרגיה ממקורות מתחדשים באופן פרטי בבתי המגורים, באמצעות הנגשת המידע עבורם וסיוע ביצירת קשר עם ספקי אנרגיה מתחדשת.	יחידה סביבתית בשיתוף מחלקת יישובים והחברה הכלכלית	המועצה קבלה תמיכה ממשרד האנרגיה להקמת מרכז ידע ויישום עבור המגזר החוץ רשותי שתפקידו, בין היתר, עידוד התושבים לרכישת אנרגיה ממקורות מתחדשים באופן פרטי בבתי המגורים.
התקנת מתקנים פוטו-וולטאים	מיפוי חסמים לעידוד התקנת פאנלים סולאריים במבני מגורים ובחינת אפשרויות סיוע נוספות לתושבים בהשראת מיזמים כגון "אילת מתחברת לשמש" של עיריית אילת ו"חדש תחת השמש" של עיריית כפר סבא.	יחידה סביבתית בשיתוף מחלקת יישובים ואגף צמיחה כלכלית	המועצה קבלה תמיכה ממשרד האנרגיה להקמת מרכז ידע ויישום עבור המגזר החוץ רשותי שתפקידו, בין היתר, מיפוי חסמים לעידוד התקנת פאנלים סולאריים במבני מגורים ובחינת אפשרויות סיוע נוספות לתושבים.
התקנת מתקנים פוטו-וולטאים	בחינת ישימות התקנת פאנלים סולאריים במבני תעשייה ובמבנים חקלאיים (אגרו-וולטאים - APV).	יחידה סביבתית בשיתוף החברה הכלכלית	המועצה קבלה תמיכה ממשרד האנרגיה להקמת מרכז ידע ויישום עבור המגזר החוץ רשותי שתפקידו, בין היתר, בחינת ישימות התקנת פאנלים סולאריים במבני תעשייה ובמבנים חקלאיים (אגרו-פוטו-וולטאים - APV). המועצה מקדמת מיפוי שטחים לאגרו וולטאי על מנת לעודד את החקלאים להקים מתקנים אגרו וולטאים בשטחים אופציונליים. התהליך נעשה בשיתוף הציבור ובהנחייה של מרכז הש"ל. את התהליך מובילה הנהלת המועצה
	שילוב מתקנים פוטו-וולטאים בתכנון בנייה חדשה במוסדות המועצה	אגף תכנון והנדסה	במסגרת תכנון מבני ציבור חדשים נבחנת אפשרות לשילוב מערכות פוטו-וולטאיות בהתאם להיתכנות הנדסית, תכנונית ותקציבית. בנוסף מקודמים פרויקטים להתקנת מערכות סולאריות על מבנים קיימים במועצה ע"י המוצעה ובאמצעות החברה הכלכלית.
עצמאות אנרגטית	שילוב פתרונות אגירה להפחתת עומסים וייצוב רשת החשמל	אגף תכנון והנדסה/ אגף פיתוח ואחזקה	המועצה מקדמת פרויקטים בתחום האנרגיה המתחדשת ואגירת אנרגיה, לרבות בחינת פתרונות אגירה במתקנים ציבוריים ובפרויקטים אזוריים, במטרה לחזק את החוסן האנרגטי של המועצה בשגרה ובחירום.

תחבורה בת קיימא

פעולות מומלצות ליישום:

נושא	פירוט פעולות מוצעות	יחידה אחראית	תיקון ליקויים 2025
הפחתת השימוש בכלי רכב ממונעים	פיתוח שבילי היוממות הקיימים (למשל הצללה) ועידוד האוכלוסייה לעשות בהם שימוש.	אגף פיתוח ואחזקה ואגף חינוך ורווחה (מקדמת בריאות), מהנדס המועצה	המועצה ממשיכה לקדם רשת שבילי אופניים המחברת בין היישובים, מוסדות החינוך ומוקדי השירות, כחלק ממדיניות לעידוד תחבורה מקיימת וצמצום השימוש ברכב פרטי.
תשתיות לחשמול תחבורה פרטית ועידוד תחבורה שיתופית	ביצוע סקר לתושבים על שימוש נוכחי ו/או עתידי ברכבים חשמליים לצורך אפיון הצורך בעמדות טעינה ובהתאם תכנון פריסת עמדות הטעינה בשטחי המועצה, בשיתוף היישובים.	אגף תכנון והנדסה בשיתוף מחלקת יישובים	טרם בוצע
	גיבוש הנחיות להטמעת עמדות טעינה בחניונים ציבוריים.	אגף תכנון והנדסה	בשל מאפייני המרחב הכפרי וחניה פרטית ברוב יחידות המגורים, הצורך בעמדות טעינה ציבוריות נמוך יחסית. יחד עם זאת, הנושא ייבחן בהתאם לקצב חדירת כלי רכב חשמליים ולצרכים שיעלו מהשטח.
	עידוד התושבים למעבר לרכבים חשמליים ו/או הנעות חלופיות והנגשת המידע באמצעות כנסי הסברה ותקשורים.	יחידה סביבתית ויועצי תחום האנרגיה	טרם בוצע
	עידוד שימוש בתחבורה שיתופית באמצעות הצעות תמיכה בפיילוטים בתחום.	יועצי תחום האנרגיה ואגף דיגיטל	טרם בוצע
	בחינת ישימות מעבר האוטובוסים של המועצה להנעות חלופיות.	מחלקת תחבורה	נבחנת האפשרות למעבר לאוטובוסים חשמליים, ונבדקת מחדש מעת לעת הכדאיות הכלכלית אל מול המשאבים הנדרשים לטובת הקמת עמדות טעינה והספקי חשמל נדרשים, וכן התקלות החוזרות ונישנות באוטובוסים.

רכש בר קיימא

פעולות מומלצות ליישום:

נושא	פירוט פעולות מוצעות	יחידה אחראית	תיקון ליקויים 2025
גיבוש מדיניות לרכש בר קיימא	זיהוי השפעות סביבתיות וסיכונים סביבתיים בשרשרת האספקה.	אגף חוזים ומכרזים, רכש והתקשרויות בשיתוף היחידה הסביבתית	טרם בוצע
	אפיון הפערים הקיימים בשרשרת האספקה בפן הסביבתי בהתבסס על יעדים ומדדים שהמועצה רוצה לקדם.		טרם בוצע
	הכשרה פנימית בקרב העובדים ביחידות הרכש לניהול רכש אחראי ובר-קיימא		מנהל הרכש הינו חלק חשוב מהפורום הבין אגפי להטמעת קיימות והיערכות לשינוי האקלים.
	בניית סט דרישות ותנאים להתקשרויות מול ספקים ישירים וספקי משנה חדשים, תוך ניהול דיאלוג מולם לצורך הערכת יכולתם לעמוד בדרישות אלו. סט דרישות אלו יכול להיות מנוסח בתור נספח איכות סביבה לספקים, המחייב לקחת שיקולים סביבתיים בחשבון, עמידה ברגולציה סביבתית ודיווח על מפגעים סביבתיים.		טרם בוצע
	הדרכה וליווי ספקים לצורך בניית יכולות ושיפור שרשרת האספקה לטווח הארוך.		טרם בוצע
	ביצוע מעקב ובקרה לספקים לוודא עמידה בדרישות הנ"ל.		טרם בוצע
	תיעוד רכש מעסקים מקומיים, מעסקים חברתיים (למשל המעסיקים אוכלוסיות		טרם בוצע

התרשמנו כי המועצה מקדמת יוזמות משמעותיות ומגוונות בתחום ההיערכות לשינוי האקלים, וכן נוקטת פעולות הן בתחום המיטיגציה והן בתחומי האדפטציה. המלצתנו הינה לתעדף מספר תחומים מרכזיים בעלי דחיפות גבוהה לביצוע, בעת גיבוש תוכנית עבודה מפורטת ומתוקצבת לנושא לשנה הקרובה.

תחומים אלו כוללים:

- יצירת שדרת ניהול מובילה לתחום - עדכון 2025: **בוצע**
- ניהול הידע והשלמת מאגרי מידע - עדכון 2025: **בתהליך ביצוע**
- זיהוי אוכלוסיות פגיעות וצרכיהן - עדכון 2025: **טרם בוצע**
- הערכת מוקדי פגיעות ביישובים לאירועי אקלים שונים וגיבוש נהלי פעולה בהתאם - עדכון 2025: **נעשית עבודה משותפת עם כב"א איילון בנושא שריפות ומגובשות תוכניות נוספות להיערכות למפגעים נוספים.**
- שילוב התייחסות לסיכונים אקלים והתייעלות אנרגטית בתכנון ובנייה - עדכון 2025: מבוצע באופן חלקי. במסגרת עבודת אגף ההנדסה והוועדה המקומית ניתנת התייחסות לניהול נגר, שמירת שטחים פתוחים, הצללה, נטיעות, פתרונות ניקוז, אנרגיה מתחדשת והתייעלות אנרגטית.
- אך טרם גובשה מדיניות מועצתית כוללת ומחייבת בתחום.
- מדידת צריכת המשאבים ופליטות גזי חממה לצורך הצבת יעדי הפחתה - עדכון 2025: **טרם בוצע**

18/06/2026

לשכת מנכ"לית המועצה

לכבוד:

גב' פרחית כהן - מבקרת המועצה והממונה על תלונות הציבור

ג.נ.,

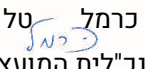
הנדון: סטטוס תיקון ליקויים – דו"ח ביקורת "מוכנות מועצה אזורית גזר לשינויי האקלים"

בפתח דבריי, ברצוני לשוב ולהביע את הערכתי על כתיבתו של מסמך ביקורת מקיף ומעמיק זה. כפי שצינתי בעבר, זהו דו"ח חלוצי וראשון מסוגו ברמה הארצית ברשויות המקומיות, והוא מהווה אבן דרך חיונית בתהליך המשמעותי שבו אנו נמצאים.

הנהלת המועצה רואה בדו"ח זה ובממצאיו חשיבות אסטרטגית עליונה. מטבע הדברים, מדובר בדו"ח רוחבי הנוגע כמעט בכל רמות העשייה של המועצה – החל מהרמה המערכתית והתכנונית ועד לרמת הביצוע בשטח, תוך השפעה ישירה על איכות החיים והחוסן של יישובינו ותושבינו. ברצוני לעדכן בסטטוס התקדמות הטמעת ההמלצות ותיקון הליקויים במועצה:

- 1. ממצאים והמלצות שהוטמעו ויושמו בפועל:** חלק ניכר מהמלצות הדו"ח כבר תורגמו לתוכניות עבודה אופרטיביות והוטמעו בהצלחה באגפי המועצה השונים. בין היתר, הפורום הבין-אגפי להטמעת קיימות, הנמצא כעת בפתחה של שנתו הרביעית, מינף את ממצאי הביקורת ועבר לקבוצות עבודה ממוקדות מטרה לקידום עשייה אופרטיבית בשטח ושיתוף פעולה הדוק בין האגפים. כמו כן, אנו ממשיכים לפעול במרץ להגשת קולות קוראים רלוונטיים ולשינוי דפוסי החשיבה התקציביים כדי לייצר את ה"צלע הכלכלית" הנדרשת להצלחת הפרויקטים.
- 2. המלצות שיושמו בעתיד (תהליכים ארוכי טווח):** חלק מההמלצות, מעצם היותן רוחביות ומחייבות שינוי מדיניות או השקעות תשתיות נרחבות, דורשות החלטות הנהלה מורכבות ופריסה על פני זמן. המועצה מחויבת לחלוטין להמשיך יישומן של המלצות אלו, והן משולבות בהדרגה בתהליכים האסטרטגיים העתידיים שלנו מול ועדי היישובים, מערכת החינוך, הקהילה ובעלי העניין השונים.

חשוב לי להדגיש בפניך, כי המועצה רואה במעקב השוטף והקפדני שאת מקיימת כגורם משפיע, חיובי ומקדם. הליווי המקצועי שלך לאורך כל התהליך ועל פני כלל נושאי הדו"ח, מהווה מנוע צמיחה וערובה לכך שתיקון הליקויים לא יישאר על הכתב בלבד, אלא יוטמע כחלק אינטגרלי מהתרבות הארגונית של המועצה. הובלת שינוי בסדר גודל כזה מחייבת מאיתנו תעוזה, יציאה מאזור הנוחות ויצירתיות, ואין לי ספק כי שיתוף הפעולה והמשך תהליך הבקרה יובילו את המועצה האזורית גזר לשמש כ"קטר" מוביל לחוסן אנרגטי, סביבתי וחברתי, ואני מודה לך על העיסוק המעמיק בתחום חשוב זה.

בברכה,

 מנכ"לית המועצה

רח' יוחנן הגדי, בית חשמונאי, ד.שמשון, מיקוד: 99789 ☎ 08-9274040 🌐 www.gezer-region.muni.il
 מוקד המועצה 08-9274001

בית חשמונאי | בית עוזיאל | גזר | גני הדר | גני יוחנן | חולדה | יד רמב"ם | יציץ | ישרש | כפר ביל"ז | כפר בן נון | כפר שמואל
 כרמי יוסף | מצליח | משמר אילון | משמר דוד | נוף איילון | נען | נצר סרני | סתריה | עזריה | פדיה | פתחיה | רמות מאיר | שעלבים

לכבוד

מבקרת המועצה

תשובה לדוח הביקורת בנושא הוצאות חשבונות מים

הנהלת המועצה האזורית גזר מודה למבקרת על העבודה המקיפה והמקצועית שבוצעה במסגרת דוח הביקורת בנושא הוצאות חשבונות מים. אנו רואים בממצאי הביקורת כלי חשוב לשיפור תהליכי העבודה והבקרה במועצה.

להלן תשובתנו המפורטת לממצאי הביקורת והמלצותיה:

נהלי עבודה כתובים (סעיף 2.3)

ממצא המבקר: תהליכי העבודה הנהוגים בנושא חשבונות המים במועצה הועברו מעובד לעובד ולא הועלו על הכתב. אין נהלי עבודה כתובים המסדירים את התהליכים השונים בתחום חשבונות המים.

תשובת המועצה:

המועצה מקבלת את ממצא הביקורת ונוקטת בפעולות מיידיות לתיקון המצב – בוצע, הוכן נוהל בין מחלקות.

תיאור מפורט של תהליכי העבודה בכל הקשור לקבלה, רישום, בדיקה ותשלום חשבונות מים

- הגדרת תחומי אחריות ברורים לכל בעל תפקיד
- ממשקי עבודה בין הגורמים השונים במועצה (אגף החינוך, מחלקת הגבייה, אגף התשתיות, מחלקת הנהלת חשבונות)
- הנחיות לביצוע בקרה ופיקוח שוטפים
- נהלי התקשרות עם אגודות המים

הנהלים יאפשרו תקשורת וקשר ישיר מול אגודות המים שברחבי המועצה, תוך התחשבות בכך שמדובר באגודות מים פרטיות.

ניהול הרשאות משתמשים (סעיף 2.4.2)

ממצא המבקר: היעדר ביצוע ניהול הרשאות משתמשים במערכת המטרופוליט בנוגע לתשלום חשבונות מים.

תשובת המועצה:

ניהול הרשאות משתמשים במערכת המטרופוליט בוצע במלואו.

כיום, רק עובדים מוסמכים ורלוונטיים (מחלקת הנהלת חשבונות, אגף החינוך, מחלקת הגבייה) בעלי הרשאות גישה למערכת. המועצה מקיימת בקרה שוטפת על רשימת המשתמשים ומעדכנת אותה באופן סדיר.

בקרה שוטפת על חשבונות המים (סעיף 2.4.2 ו-2.5)

ממצא המבקר: מומלץ לבצע בקרה שוטפת על חשבונות המים אשר תכלול בחינה של מכלול פרמטרים ועדכון תעריף בו חויבו האגודות הינו התעריף הנכון עפ"י רשות המים.

תשובת המועצה:

המועצה מבצעת באופן שוטף בקרה הדוקה על חשבונות המים, הכוללת:

- השוואת חיובי חשבונות המים לתקופה המקבילה אשתקד
- בחינת שיוך המונים למחלקה/אגף הרלוונטי
- בחינת סבירות צריכת המים ביחס לתקופה קודמת
- זיהוי צריכות חריגות ושליחת מפקח לשטח לבדיקת מדים תקולים
- אישור חשבונות על ידי מנהלי המחלקות הרלוונטיים לפני ביצוע התשלום - בוצע בחלקו, אגודות המים בישובים מחייבים את המועצה בתעריפים שונים בהתאם לחיובים אחרים בישוב.

המנהלים האחראים (מנהל אגף חינוך, מנהל מחלקת גבייה, מנהל אגף תשתיות) בוחנים כל חשבון לפני אישורו ומשווים אותו לחשבונות קודמים.

שיוך נכסים לפי מהות שימוש (סעיף 2.5.2)

ממצא המבקר: נמצאו 33 נכסים שמוגדרים "ברירת מחדל" ללא מהות שימוש מוגדרת בנכס.

תשובת המועצה:

המועצה מקבלת את ההמלצה. כלל הנכסים במועצה מוגדרת בהם מהות שימוש לפי סוג נכס באופן קבוע ושוטף המועצה בוחנת באופן תקופתי את רשימת הנכסים ומעדכנת את מהות השימוש (מגורים, גינון, מוסדות חינוך, מבנים ציבוריים וכיו"ב) לצורך סיווג נכון ומדויק.

הנכסים שזוהו בביקורת כ"ברירת מחדל" נבדקו ועודכנו במערכת עם מהות שימוש מתאימה.

הסכמי התקשרות עם אגודות המים (סעיף 2.4.2 ו-2.6.2)

ממצא המבקר: לא קיימים הסכמים מול אגודות המים המפרטים את אופן תשלום חשבונות המים, תעריפי התשלום, זמני תשלום, חריגות וכיו"ב. קיים שוני בתעריפים בין אגודות המים השונות.

תשובת המועצה:

המועצה הכינה הסכם התקשרות עם אגודות המים:

- אגודות המים בישובים מחייבים את המועצה בתעריפים שונים בהתאם לחיובים אחרים בישוב.
- אופן העברת התשלום (קזוז, הוראת קבע)
- לוחות זמנים להגשת חשבונות
- נהלי טיפול בחריגות וצריכות חריגות
- העברת מידע על מדי המים ותקינותם

בנוגע לפער שנמצא מול אגודת המים של כרמי יוסף - המועצה בחנה את הנושא ופעלה לתיקון הפער בהתאם להמלצת הביקורת.

מידע על מדי המים (סעיף 2.4.2 ו-2.5.3)

ממצא המבקר: לא קיים מידע מהימן בידי המועצה על צריכות המים של מדי המים הנמצאים ברחבי המועצה ומנוהלים על ידי אגודות המים.

תשובת המועצה:

המועצה פועלת במספר מישורים לשיפור זמינות המידע:

1. לניהול, בקרה ומעקב מרחוק על מדי המים המותקנים במוסדות CityMind המועצה משתמשת במערכת שבאחריותה
2. המועצה אחראית על הטיפול בתקלות מדי המים ועל החלפתם למדי קר"מ קריאה מרחוק (לצורך מעקב שוטף ורציף).
3. במסגרת הנהלים החדשים, המועצה תדרוש מאגודות המים להעביר מידע באופן שוטף על כמות ותקינות מדי המים
4. המועצה מפעילה מפקח שטח לבדיקת מדים תקולים בעקבות צריכות חריגות, המועצה רואה בנושא זה עדיפות גבוהה ופועלת לשיפור שיתוף המידע עם אגודות המים.

אופן הגשת חשבוניות (סעיף 2.5.3)

ממצא המבקר: קיים שוני בהגשת החשבוניות של אגודות המים - חלק מגישות באופן חודשי וחלק באופן דו-חודשי

תשובת המועצה:

המועצה קיבלה את ההמלצה הנושא נכלל בהסכמי ההתקשרות עם האגודות ויאפשר ניהול תקציבי טוב יותר ובקרה שוטפת.

סיכום ומחויבות

המועצה האזורית גזר מתחייבת ליישם את כל המלצות הביקורת ולפעול לשיפור מתמיד של תהליכי העבודה בכל הקשור לניהול ובקרת חשבונות המים.

עיקרי הפעולות שנקטו ונמשכות:

- נוהל עבודה כתובים ומסודרים-בוצע
- ניהול הרשאות משתמשים - בוצע במלואו
- בקרה שוטפת על חשבונות - מתבצעת באופן קבוע
- שיוך נכסים לפי מהות שימוש - מתבצע באופן שוטף
- התקשרות עם אגודות המים - הוכן הסכם בתהליך חתימה
- שיפור זמינות מידע על מדי המים - בוצע

אנו מודים למבקרת על עבודתה המקצועית ועל ההמלצות המועילות, ומתחייבים להמשיך ולשפר את תהליכי העבודה במועצה.

~~בכבוד רב,~~

~~דוד גמליאל~~

גזבר המועצה האזורית גזר